

10-44330-71

novi čovek na cvetnom trgu

(programski komad u tri čina)

DRUGI ČIN

(Noć. Usamljeni spomenik pod plaštom. Čuje se u daljini kako sat otkucava dva sata, ili ponoć. Na scenu ulazi u dugoj beloj spavaćici, Miodrag Pavlović, visok, dug, mršav intelektualac sa naočarima. Ide kao mesečar po krokovima, nosi crvenu zastavu, recituje, vrlo ozbiljno.)

MIODRAG PAVLOVIĆ:

„Ono što dolazi posle nas ja vidim kao ružičast smiraj [dana uz muziku koju ispreda [povorka ljudi odlazeći na početak u svoje [glatke ležaje. (valjda se tako vide prizori [iz groba.)”

(maglo spazi spomenik i prilazi mu pridajući mu puno značenje.)

„O ti koji ćeš stići poslednji da li u providnoj zemlji [tvojih vrtova, da li u laticama koje [prebrojavaš kao napitke, da li u velikoj plodnosti [zasićenih bedara, da li nas čeka neslućena, [ncizbežna tuga, tuga radionice u kojoj su svi [poslovi dovršeni!”

MILICIONER MILISAV (javljuje se još dok je drug Miodrag Pavlović izgovarao svoje vizionarske stihove): Je li, ti, dobro veče, imaš li ti dozvolu za obavljajući kulturno prosvetne delatnosti na javnom mestu? MIODRAG PAVLOVIĆ: Izvinite družo, možda je u pitanju nespoznajem. Ne bavim se ja nikakvom kulturno prosvetnom delatnošću. Ja sam pesnik. Metnuli su me u ovaj komad, a da me nisu ni pitali. Sad sam bas izdeklamovao publici neke stihove.

MILISAV (gleda sumnjičavo u publiku, pa u njega): Znači, to vam dodje kao neko društveno zaduženje? Izvinite. Ja mislio — tezgarije. Ko Lola Novaković. Pa ajd, laku noć, družo. Prijatno kad se probudite. (Razilaze se svaki na svoju stranu.) (Na pust trg ulazi drugarica Ruža i na maloj harmonici svira tiho setnu melodiju „Usamljena harmonika”). Zaneo gleda prema kipi i sa nevidljivim partnerom igra oko postolja nežni vazdušasti valcer ili zanosni argentinski tango. Stane pred kipom.)

DRUGARICA RUŽA: Jesi li i ti... nevin, stari momče? (KIP čuti). Čutiš. Razumem te. Te se stvari kriju. U ovom svetu preko gledaju one koji su čisti, one koji se ne kurvaju (sad svira malo nešto prkosno i agresivno). O tebi su novine pisale, snago naša, da si vesnik budućnosti. (na scenu ulazi četvoronoške MAMIN SIN, iz džepa mu viri flašekanja. Seda na ivičnjak i loče. DRUGARICA RUŽA ga ne vidi, ostavlja harmoniku, penje se na postolje i nežno miluje spomenik). S tobom bi, snago naša, valjalo začeti novi život u ovom devičanskom telu koje sam čuvala od opačina što se po ovom svetu rade. Kao što se vidi u filmovima koji nam dolaze sa Zapada. (Razneženo) Za tebe sam, muško moje, dosad živela. Mužu moju, sine i verenice.

MAMIN SIN (pijano dobacuje): Pazi se, burazeru, da te ne obari ova baba.

DRUGARICA RUŽA (cikne zgranuta): Aaaaaaaa! Ko je to tu?

MAMIN SIN: Ovde je jedna napućena duša koja se jedva istrgla iz čeljusti ženske brige, ovde je jedan propalitet i nitkov, jedan (maše flašom) lumen-proleter, gospodjo,

DRUGARICA RUŽA: Gospodjice.

MAMIN SIN: Gospodjo ili gospodjice, svejedno. Vi ste jedna matora uličarka.

DRUGARICA RUŽA: Iju, družo. Vi ste omamljeni alkoholnim toksinima.

MAMIN SIN: A ti si omamljena muškom snagom. Video sam te ja.

DRUGARICA RUŽA: Vi ste u delirijumu. Vidite slepe miševе.

MAMIN SIN (gleda je pijano, zavodljivo, vrti glavom): Vidim pred sobom noćnu pticu.

DRUGARICA RUŽA: Ponašate se kao poslednji sifilističar i dripac. Zar vi niste čitali naš novi proleterski bonton o džentlmenском ponašanju što je izlazio u nastavcima u „Borbi”?

MAMIN SIN (Živne): Jel to ono: nije učtivo umakati hleb u saft od pečenja? Ha, ha. To su rado čitali naši rudari.

DRUGARICA RUŽA (prenebregava politički nepismene insinucije): Vidim ja da vi kao nesvesna masa ne kontaktirate sa štampanom kulturom.

MAMIN SIN: Imate potpuno pravo, drugarice. Ja sam nesvesna masa natopljena alkoholom. Podrum je moja rodna kuća, sa vinom se jedino volim ja (Glumi) Ja ću da umrem, niko me ne voli.

DRUGARICA RUŽA: Nemojte tako da govorite usamljeni čoveče. Nalazim u vama mnogo sličnosti sa napaćenim i razbarušenim Sergijem Jesenjinom.

MAMIN SIN: Ko je taj laf? Je li voleo da pevči?

DRUGARICA RUŽA (Romantično): Bio je sav spržen i sagoreo. Osmudjenih nogu koje su zasmrdjele ceo hotel „Angleter”. Visio je nekoliko sati iznad radijatora. Lica poplavelog kao čit. Bio je mnogo osećajan. (gleda u nebo i recituje Jesenjinove stihove u kojima se spominje Marksov Kapital.)

MAMIN SIN (pažljivo — pijano je sluša, a onda tiho pita): Hoćete li da učinite nešto?

DRUGARICA RUŽA (rezervisano): Sta?

MAMIN SIN: Nabavite mi dobar konopljani konopac i fini topli radijator.

DRUGARICA RUŽA: Da odumzmete sebi život? Ne. Tako nešto nepravilno ja ne mogu da vam učinim. Čovek, kako to gorđo zvuči!

MAMIN SIN: Žensko foliranje. A muškarcima umete da pijete krv.

DRUGARICA RUŽA: Ne družo, ja nisam takva. Ja nikada nikome pila krv nisam. To meni moje vaspitanje ne dozvoljava. Niti sam ikom dala da meni pušta krv.

MAMIN SIN: Ma nemojte?

DRUGARICA RUŽA: Ne, dragi moj. Moje devojčako telo nikad nisu milovale dlakave muške ruke. Moju očuvanu kožu ne dotiču odvratne ruke slučajnih prolaznika.

MAMIN SIN: Sve su žene drolje preko kojih su prešle kompozicije muškaraca. Ja sam razočaran u žene.

DRUGARICA RUŽA: I ja sam, gospodine. Ali ima žena koje su odošle iskušenjima života i nisu se bacile u vrtlog strasti. Ima žena koje su očuvale zavet svoga pokojnog tate.

MAMIN SIN: Jeste li to vi, gospodjo?

DRUGARICA RUŽA: Gospodjo? Jeste li pomislili da sam udata? Oho, čudno. Ne dragi prijatelju, odolela sam zovu bračne praušme i nisam stala u legiju zgraženih. Ja još uvek volim Bramsa... i Rimskog Korsakova! Znaite li njegovog „Serehrezadu” (pevuši). Da, dragi moj, ja sam još uvek, posle hi-

ljadu i jedne noći, posle hiljadu i jedne opasnosti — netaknuta.

MAMIN SIN (On je zaprepasćen. Nikad u životu nije sreo nevinu žensku). Kako? Vi ste... vi nijednom niste...?

DRUGARICA RUŽA: Da, ja sam virgo.

MAMIN SIN: Vas nijednom nisu... ovaj... nisu vam... (pokušava da se pomogne gestom).

DRUGARICA RUŽA: Ne nisu mi... ne, ne, tvrdjva Fort Apač to sam ja. Ave Maria gracie plena. (Pevuši) Čista kao sneg — pao je sneg i pokrio breg.

MAMIN SIN (Strahovito je zbunjen): Nisu vam nikad... niste nikom... niko vam nije... ono: malo ja, malo ti... svi za niš... jagodinsko mlo...?

DRUGARICA RUŽA: Ne, ne, (pevuši kao devojčica, kao Ofe-lija) u zamku svom „skriven pupoljak čuvam” za tebe viteže moj „otvori uvelu ružu” procvetaj osmeh na licu mom. MENE NIKO NIJE DODIRNUO.

MAMIN SIN (zbunjen, pun groznog divljenja i strahopoštovanja): Dozvolite mi da vas dođirnem. Ne vaše telo, nego vašu dušu (grli je).

DRUGARICA RUŽA: (pevuši). MAMIN SIN: Kako ste meki i beli. Vaš miris je odličan.

DRUGARICA RUŽA (brzo se otima iz zagrljaja): Da, ja svoju dušu perem svakog jutra Franc-Jozefovom vodicom. U njoj su rastvorene čuvene soli svetog Luke za opuštanje kože i smirenje živaca. Pipnite samo ovo sedefast lica. Slobodno pipnite, stidljivji mladici. (Mamin sin je pomiluje, ona se opet trgne i nastavi da priča). Mens sana in corpore sano (vadi flašice iz korpice) Evo gledajte, ten san — vraća mladost vašoj smeđiranoj koži. Trula detelina — hrani vašu potkožna tkiva. Parfem „Pokošeno seno” — jača koren dilačica. Ekstrakt govedje bele džigerice koji krepi hormonalna osećanja. (kadgod je Sofokle dotakne ona vadi novu flašicu iz torbice i brani se pokazujući mu flašicu.) Znaite li tajne biofilia?

MAMIN SIN (glupo blene i klima glavom): Da, da, bibliofil, znam, dabome (on je sav u ćulnom žaru, hoće ponovo da je zagrlji ali se ona istrgne i skače).

DRUGARICA RUŽA: Teško je sačuvati zdravo i čedno telo (sve poplašenije viče) Švedska gimnastika jača telo i spavasa čoveka od ružnih misli. Radite li vi fiskulturu, mladi čoveče?

MAMIN SIN: Imam ženu i svastiku obe rade gimnastiku.

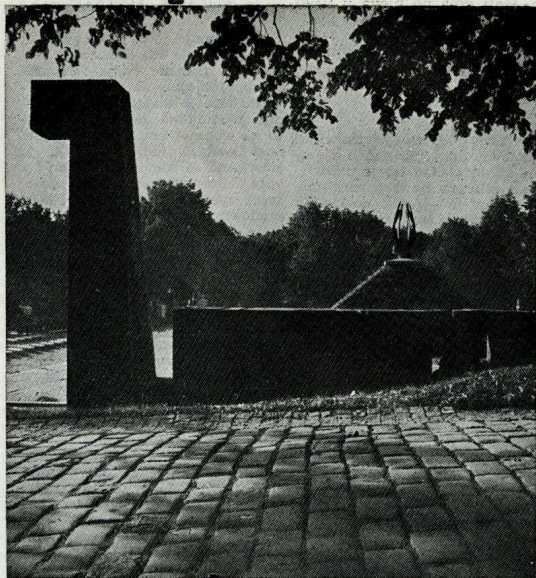
DRUGARICA RUŽA: Ajde, odručenje. Stav raskoračni. (Muzika počinje da daje takt) Tričetiri! (Počinju da rade proste vežbe sve dok Sofokle ne baldiše. Ona je neumorna kao prvi odani poklonik Tiršovog sistema za usklađivanje čovečanstva. Za vreme vežbanja ona skandira a on je prati koliko može) U — zdra-vom te-lu zdrav je i duh! Vež-ba-nje ja-ča pr-sa i sluh! (Sofokle pada izmuren, ona i dalje vežba dok ne primeti da je partner klonuo). Ja-ki, jesi li se umorio?

MAMIN SIN: Eh, vi ste moćna ženska. Da vam pipnem mišice. (ona mu sa ponosom pruža mišice na ogled. On hoće da pipne dalje, ona se izmigolji).

DRUGARICA RUŽA: Mangupe jedan. Interesuješ se za anatomiju? Netaško.

MAMIN SIN: Zdrav duh voli zdravo telo. Dušo moja ja i ti mogli bi se voleti.

DRUGARICA RUŽA (Ponuda joj jako imponuje ali se ona ideološki snalazi): Kako se lju-dilako zaborave. Mi živimo u društvu. Stupanj proizvodnih

snaga ne dozvoljava nam da budemo neozbiljni.

MAMIN SIN: Da, da. Pogledaj, draga, moje proizvodne snage (pokazuje joj mišice, ona vrlo ženstveno razmatra njegov grudni koš, kao sapi nekog finog konja).

DRUGARICA RUŽA: Kakva snaga!

MAMIN SIN: Proizvodna snaga!

DRUGARICA RUŽA: (trgne se): Ali mi živimo u društvu, ne smemo se podavati bioološkim nagonima.

MAMIN SIN: Pošto živimo u društvu, moramo se družiti. Dođji došo da se malo družimo.

DRUGARICA RUŽA: Nemoj, dragi, biti tako slab, ovaj, tako jak, ovaj tako slab pred zahtevima prirode. (Uzrujano) Ne dozvoli da tobom komanduju neke bezvezne žlezde!

MAMIN SIN: Dok žmirkaju zvezde, nama luče žlezde.

DRUGARICA RUŽA: Tako si nedokazan, hoćeš da mi umžeš sav moj životni kapital.

MAMIN SIN: Jel o tome pi-sao onaj tvoj Marks? (Navaljuje na nju).

DRUGARICA RUŽA (pokazuje na spomenik): Ne, ne. Sta će On da kaže? (Pobegne iz zagrljaja i trči tri kruga oko spomenika). Spasi me, novi čoveče! (Klekne kao crkinja pred božanstvom i moli) O, spasi me od zova moga mladog tela. Moja koža žudi za gnusnom šakom muža. Ja želim snagu koja će da me skrši. O, novi čoveče, izbavi me od ovih zamamnih starih ideja!

MAMIN SIN (Podiže je): Ajdemo malo na klupe da ti nešto kažem (sasvim je jasno šta hoće da joj kaže). Nisam ja neka nagla svinja, čitao sam ja taj polni bukvar za džentleme-ne.

DRUGARICA RUŽA (vrišti i otima se): Ne diraj me dok tornado u Portoriku uništava dve hiljade tristo sedamnaest ljudi!

MAMIN SIN: Smiri se, ludo bečka, ko ti je napunio glavu tim glupostima. (Opet je dohvati).

DRUGARICA RUŽA: Seti se ekspedicije Morisa Hercoga na Anapurnu. Prsti su im od mraza za pooptadali. (Plače).

MAMIN SIN: Volim ovih tvojih pet kontinenata. Malo ekspedicije... ovde... malo ovde...

DRUGARICA RUŽA (smijulji se): Ti si pravi Jovan Cvijić!

MAMIN SIN: Antropogeografija.

DRUGARICA RUŽA: Radoznaliko! Jaka naučna radoznalost.

MAMIN SIN: Malo Patagonije, malo Akonkagvice.

DRUGARICA RUŽA: Severni i Južni pol, hi, hi, hi.

MAMIN SIN: Ujedinjene nacije.

DRUGARICA RUŽA: Svetska zdravstvena organizacija!

MAMIN SIN: Esperanto!

DRUGARICA RUŽA: Mleko u prahu! Film i dete!

MAMIN SIN: Ne boj se, društvo voli malu decu.

DRUGARICA RUŽA: Proizvodne snage, podela rada!

MAMIN SIN: Ja muško, ti žensko.

DRUGARICA RUŽA: Od Kosova pa do danas.

MAMIN SIN: Uvek smo se borili.

DRUGARICA RUŽA (Omamljena i krajnje raznežena): Za novi život... (Čuje se muzika. Oboje su iza klupe samo im noge vire. Ulaze na scenu PAVLE, PETAR I PROFESOR.)

PETAR: Ko će nam svirati sutra?

PAVLE: Zvali smo mali vatrogasni diksi.

PETAR: Ima li dovoljno spori-h domaćih stvari na repertoaru. Koračnice, horske pesme, rukoveti?

PROFESOR: Tu treba biti obazriv. Strani uticaji najlakše se unose u krv putem nota. Strani uticaj to ti je gore od leukemije!

PETAR: Ja često imam utisak da za taj strani uticaj kod nas ima više št nego što ga ima za naš domaći uticaj.

PAVLE: Vi sve vidite crno.

PROFESOR: Kako i nećemo! Piju onu koka-kolu, slušaju gramofon, raščesljavaju kike i žive pre braka.

PETAR: Kako bi bilo da nekako odstranimo tu omladinu sutra sa svečanosti. Da ih pošaljemo na nekakav izlet?

PROFESOR: Nisu prikladni za svečanost. Sa onom tifusarskom frizuruom i golim nožurdama. (Uzdahne).

PETAR: Ko zna šta će vikati!

PAVLE: One njihove radničke pozdrave.

PROFESOR: Ono: Bum — bum, kao radio London.

PETAR: Ovde ima nekoga.

PROFESOR: Ko je tu?

PAVLE: Mora da je neka mladač. Slušaju gramofon.

PROFESOR: ČETVORO NOGU!

PETAR: Kakva gadost. Muško-žensko mešanje. Gde je ovde milicija.

MAMIN SIN (On i drugarica Ruža, bivša usedelica, zarumenjeni ustaju): Dobro veče. Šetate malo posle večere, a? A mi se nešto zabričali.

DRUGARICA RUŽA (Popravlja suknju): Tornado u Portoriku pobio tolike ljude, dve hiljade i sedamnaest ljudi, a mi ništa ne pređuzimamo.

MAMIN SIN: Jes, toliko smo se zabrinuli nad tim tornadom, nismo vas ni primetili. A vi ste nas malo gledali? Jeste li videli šogod?

PAVLE: Da, tornado, Portoriko... PETAR (Jako zbunjen): Gledamo gde ćemo sutra muziku. Gde ćemo tolike goste.

DRUGARICA RUŽA: O, stvarno, sutra treba rano ustati za miting! Ajdemo Sole, ti treba da

se ispavaš. (Govori vrlo razdragano i mladalački. Odlazi sa svojim Romeom).

OMLADINCI DOLAZE (Prvo se čuje ritam tam-tama — tam-tamtamtamtam. Na scenu ulaze igrajući sinkopirano, u ritmu bubnja, u jednoj koloni, oblaže u igri oko spomenika, kao u nekom ritualu. Sobom nose jednu veću parolu i devet malih transparentata koje stavljaju u pozadnje spomenika. TRI I PET SU OSAM CIK POGODI KO SAM (nju stavljaju spomeniku). LJUBAV — ISTINA — OSMEH — KICMA — KLIKERI — OBRAZ — JA TI I ONO — SMILMAJZ — STRAPANZLA).

OMLADINAC: Sta će nam novi čovek?
HOR: NOVI ČOVEK BOLJE VARI NEGO ČOVEK STARI!
OMLADINAC: A što će nam triput veći od nas?

ZENSKI HOR: BOLJE ODJE-DANPUT PA TRIPUT NEGO TRIPUT PA NIJEDANPUT (Ponovno počinje bubnjanje. Omladinci malo bujni-vugišu, u igri se tako rasporede da jedan stoji na postolju a ostali u jedinstvenom ritmu hodaju oko spomenika i odgovaraju na pitanja zapitkivača. Hor je koncipiran tako da njegovi članovi dok govore kreću se u istom ritmu i tim sinhronim kretanjem koje liči na svojevrstan balet stvaraju razne figure. Tako hor postaje živi dekor).

ZENSKI ZAPITKIVAČ: Ko to ide?

HOR: STARI ČOVEK.
ZAPITKIVAČ: Sta nam nosi?
HOR: SUVU LONAC.
ZAPITKIVAČ: Sta u njemu?
HOR: PREDRASUDE.
ZAPITKIVAČ: Kuda ide?
HOR: U BUDUĆNOST.
ZAPITKIVAČ: Sta će tamo?
HOR: (stane): DA MORALIŠE.
ZAPITKIVAČ: Treba li im?
HOR: (Nastavlja igru): KO TO ZNA. (Opet malo bubnja tam-tam, ženskom zapitkivača smeњуje mladić. Hor sada broji recimo šest devojaka i dva mladića).

MUSKI ZAPITKIVAČ: Ko to ide?

HOR: STARA ŽENA.
ZAPITKIVAČ: Sta nam nosi?
HOR: STARU TORBU.
ZAPITKIVAČ: I šta u njoj?
HOR: STARU DUSU.
ZAPITKIVAČ: Kakvu dušu?
HOR: ZAKRPLJENU.
ZAPITKIVAČ: Kuda će sa njom?
HOR: U BUDUĆNOST.
ZAPITKIVAČ: Sta će tamo?
HOR: (stane): DA PLAĆE. (Hor ponovo igra. Zapitkivač začudjen).

ZAPITKIVAČ: ŠTO DA PLAĆE?

HOR: (Opet stane): ODRADO-STI! (Rasporede se u krug da polož zaketvu).

ZAPITKIVAČ: Pred čovekom budućnosti pišem sebi karakteristiku unapred!

HOR: ZAKLINJEMO SE.

SOLO: Da će nam ljubav biti...

HOR: DA CE NAM LJUBAV BITI VAŽNIJA OD FRIZIDERA.

SOLO: Dozvoljavaćemo svojoj deci...

HOR: DOZVOLJAVACEMO SVOJOJ DECI DA PUŠE I KRADU KOŁACE IZ ŠPAJZA. NEKA UBIJAJU MAČKE DOK SU MALI, BOLJE NEGO DA UBIJAJU LJUDE KAD PORASTU.

SOLO: Družićemo se sa zvezdama...

HOR: SA ZVEZDAMA I SUNCEM, LJUDIAMA CRNIM, BELIM I ŽUTIM.

SOLO: Mrzećemo pacove...

HOR: PACOVE I BIROKRA-TE, DOUSNIKE I LIZACE, VAZELINE I ČEŠTARICE. (Petar pod klupom zapisuje, PROFESOR se krtsti).

SOLO: Šta ćemo onima sa mekom kičmom?

HOR: INJEKCIJE BETONA!

SOLO: Šta ćemo onima s pslatelskom dušom?

HOR: KVARCovanJE GLA-VE!

OMLADINAC: Zaklinjemo se da ćemo biti hrabri, poštini i dosledni. Nećemo tući žene, pu-tovaćemo po svetu s pasošem, ne-

ćemo ganjati gabore zbog rečke, vući ćemo boga za braću i nikad nećemo dopustiti da nam zakrčija mozak!

MUSKARCI: HAUG!
OMLADINAC: Zaklinjemo se da ćemo biti hrabri, poštini i dosledni. Nećemo tući muzeve, živselimo i izvan kuhinje, nećemo se vadati s frajerima zbog rečke, rjadjaćemo lepu decu onima koje volimo i nikad nećemo dopustiti da nam zakrčija srce!

DEVOJKE: HAUG!
1. OMLADINAC: Novi čoveče, obećavam pred tobom da ću odneti duvan na mesec.

2. OMLADINAC: Obećavam da ću roditelj prve jugoslovenske šestorke.

3. OMLADINAC: Zamisliću mlazni automobil.

4. OMLADINAC: Voleću svoga dečka.

5. OMLADINAC: Roniču na dno mora kao Žak Iv Kusto.

6. OMLADINAC: Postaću prvi ženski sekretar Ce Ka.

7. OMLADINAC: Ja ću biti pilot bombardera.

OMLADINCI (Začudjenost, zviždanje):

— Jesi li ti pametan!
— Što ne bi bio ludak?
— Da rušiš bioskope i poslastičarnice!
— Štamparije stripova.
— Autoput da nam rušiš, mamu ti blesavu!

ZAPITKIVAČ: Ova se zakletva ne prima. Dai novu.

4. OMLADINAC: (Zbunjen je, muči se, ne može da izmašta). E, e, e, e, da vozim, da vozim...

OMLADINCI: (Dobacuju mu): — Trojinet! — Lokomotivu! Špediter!

4. OMLADINAC: Ma, avion ću da vozim... Voziću DIDITI!

OMLADINCI (Odmah pevaju): KAD BIH BIO DIDITI NE BI BILO GAMADI!

KAD BIH BIO PROFESOR SATERO BIH SVE U TOR!

KAD BIH BIO MAJMUNJA RAJA BI ME ZEVALA!

(Neke od omladinaca za vreme ove gužve primetio je PETRA, PAVLA I PROFESORA pod klupom baš kad je PAVLE još jednom pokušao da izadje pa ga njegovi partneri povukli nazad. Omladinac stoji kraj klupe, tajno pokazuje svojim drugovima da tu ima nekog. Omladinci počinju da „igraju igru“). Kao KARIKATURALNI PRIKAZ ONOGA ŠTO SE ČESTO MISLI O OMLADINCI.

OMLADINAC: Verica se krivo zakletla!

HOR: AAAAAAA!
OMLADINAC: Verica voli Mišu, to svi znamo. Ali — iako ga voli nije mu dala.

OMLADINCI: — Bruka! — Staromodnost! — Bapski fa-soni! — Verica-bakutaner!

HOR: KAKVA SRAMOTA! DEVOJKA NOVOG DOBA — OSTALA JUNFER DO GROBA!

OMLADINAC: Verice, jel istina?
VERICA: Istina je da ga volim.

OMLADINAC: A ne daš mu?

VERICA: Pa šta! Ne da mi mama.

OMLADINAC: Ide li on s tobom ili sa tvojom mamom?

OMLADINAC: Miša vodi uvek i mamu na Kališ!

OMLADINAC: Keva je redovno preslišava: šta ti je radio Miša?

OMLADINAC: DOKLE ti je radio Miša?

HOR: I SAMO DOTLE DO TOG KAMENA NOGOM ČES STUPIT MOZDA POGANOM...

VERICA: Sta me tu moralno linčujete. Da je un umeo, zabravila bih ja na mamu. Dobio bi on voće koje mu treba.

OMLADINAC: Da je znao da se penje stigao bi do breskve.

OMLADINAC: Dobio bi Evinu jabuku.

MUSKI HOR: I REČE ADAM: SILVUPLE MADAM! (Tam-tam počinje da bubnja).

OMLADINAC: Savet staraca odlučio je da se Verica ima pridržati zakletve koju je dala i da se ima bludno podati svome dečku Miši... (PROFESOR želi da izleti ispod klupe da to spreči, PETAR I PAVLE ga sprečavaju). Ista se bludna radnja ima izvršiti kao što smo videli u štetnom filmu „Varalice“ odmah tu, na prvoj klupi odav-

de... Krenite ka onoj USAM-LJENJOJ klupi i oslobodite svoje razuzdane nagone... (Malo lupa tam-tam, Verica i Miša odlaze na klupu. Omladinci pevaju tiho: „Ti mi pričaj sad o ljubavi“ ili „Snovi male Violete“). Svetlo se koncentrira na klupu).

MISA: Sta ti je to pod bluzom?

VERICA: Ko pita, ne skita.
MISA: Tarzan biti mnogo gladan, hteći jesti tvoje jabuke.

VERICA: Ko polako ide, brže stigne.

MISA: Ovo drvo je vrlo divlje, da ga malo kaleмимо.

VERICA: Ti si mili moj jedno zeleno voće. Zabolće me stomak ako te probam.

MISA: Ovakom momak pa da te boli stomak!

VERICA: Pih, i to mi je stih!

MISA: Tarzan biti mnogo lepo gladan, hteći jesti tvoje jabuke.

VERICA: Da ne bude posle buke.

MISA: Ma nemoj Verice da budeš luda. (Oni se celo vreme maze i ljube, ali ujedno izvode predstavu za one pod klupom). Pa ti znaš, mala moja džunglice, da te tvoj Tarzan voli. (Zbunjavajući da je u pozorištu, raskopčava joj bluzu i zavlači joj ruku, ona mu pokazuje da su ovi pod klupom). MA ŠTA SE FEMKAS NIJE VALJDA. TVOJA MAMA OVDE POD KLUPOM? (Kao uzdišu i gročnu da skandalizuju one pod klupom, namrdavaju. PETAR se krtsti ali požudno sluša, PROFESOR drži PAVLA da ne progovori. Nailazi trak baterijskog svetla koji osvetljava par na klupi).

MILICIONER: Zdravo, drugo-ći i drugarice!

MISA: Zdravo, družo Milisave, kako si, šta radiš?

MILICIONER: Eto, vršim službu. Naredili mi da pazim da ove jadne klupe ne pocrvene od stida šta tu radite po njima.

MISA: A one, eto, vidiš — položene od jeda. Šta radimo? Gledali smo zvezde.

VERICA: Eno ga veliki meed-veed...

MISA: Eno ga maali...

MILISAV: Gledao sam ja taku zvezdu sa svojom Živkicom, pa eno mi tri deteta kod kuće.

MISA: Dobar si, družo Milisave. I mi ćemo tvojim stopama.

VERICA: Moramo da se ugledamo na naše naprednije drugove.

MILISAV: Prvo skoči, pa reci hop. Da vidiš kad ti dodje u kopec tašta, pa svastika na studiju, pa dodje na sajam neka rodbina iz belog sveta — kuća ti se pretvori u čekaonice železničke stanice. Nego, imaš li ti pedeset banke za ovo gledanje u zvezde na javnom mestu?

MISA: Kakvo je ovo pa javno mesto kad nema nigde ni žive duše.

MILISAV: A koji vam je taj narod pod klupom?

PETAR: (Iskače i prilazi milicioneru): Mi smo se družo, ovde namerno sakrili. Da vidimo kakva je ta zrelost i odanost mlade generacije koja bit da nosi barjak novoga čoveka. Ali još jednom se dokazalo: ništa bez nas. (PETAR ima 23 godine). Ovde na klupi gledali smo ostatke prošlosti. Buržoasko prethasude o ljubavi. Timfino međunarodno seksualno življenje, bezidejno i opoziciono. Novi čovek, (pokazuje na ktp), morao je da crveni i zeleni zbu-noren pred ovom bezidejnim slatdjenjem...

MILISAV: A šta ste vi tu, izvinite, radili?

PETAR: Kontrolisao sam. Nadziravao.

MILISAV: A ko ste vi? (On vrlo prezirno posmatra policajca — smnovožavca).

PETAR: Ja sam... ovaj... tako reći... ja sam ORGAN!

MILISAV: (Ironično): Pa vas postavili tu pod klupu?

PETAR: Ne, ja to... samoinicijativno, kao organ društvene savesti...

MISA: (Pokazuje milicioneru na profesora pod klupom i pro-voćara): Znao, družo, učimo po ceo dan, gradimo i ono igralište, taman da danem dušom, ovde, gledajući zvezde. Profesori ti i nebo zagaduju sinusoida-ma...

MILISAV: Profesori vas malo

puste a vi...

PROFESOR: (Skače ispod klupe): Nije istina, ne puštamo mi njih tek tako. Tu smo mi, na megdanu! OVAJ ŽIVOT NIJE ALAJBEGOVA SLAMA! OVAJ ŽIVOT JE SKOLA ŽIVOTA!

U njega se ne sme i ne može pre nego što se sve formule ne nauče napamet, dok se pravila života ne upiju do srži od kostiju! (Glasom prave tubabe).

PROFESOR: In opjanjaka kod milicionara), ONI UDISU MILISAVCEVA a ne znaju zakon osmotičke cirkulacije! ONI JEDU RIBE a ne znaju jedu li BELANČEVINU ili UGLJENEHIDRAT! ONI SE DRŽE ZA RUKICE, gledajući zvezde, a ne znaju šta je svetlosna godina! ONI NE ZNAJU DA IH LJUBAVINI DOZIVLJAJI (govori pačenički sa puno slatnju) mogu dovesti do potpune psihofizičke promene ličnosti!

VERICA: I MISA (pokazuju na kip novog čoveka): Pa zar se mi ne borimo za ovu prome-njenu ličnost?

PETAR: Hulite, bezbožnici. Ni je ni čudo kad igrate HULAHUP! Mažete svojim pekmez-ječima pravu novu ličnost — čoveka sa zlatnim zubima!

PROFESOR: (ratoborno): Tako je!

PAVLE: (dosad se smeja, iz-lazi ispod klupe): Sta smo bre spalili ovu decu ko da imamo neke misli i ko da nam je jasno kako treba živeti.

PROFESOR: (spremno): Tako je!

PETAR: (Milicioneru): Mi smo SASVIM NAMERNO špijunisali ova skaredna zblivanja koja ne dolikuju. Hteli smo baš da VI-DIMO dokle će da zabrazde...

PROFESOR: Tako je!

PAVLE: Naisi u prolazu, slu-čajno ovu mladež kako se lu-dirira, pa se sakrili da vidimo na šta liži njihov život.

PROFESOR: (Gleda u jednog i drugog): Tako je, baš smo slu-čajno (pogleda u PETRA) namerno došli da prokontrolisemo (gleda u PAVLA) ovu NASU omladinu.

OMLADINCI: (Aplaudiraju): Pet, iz moralne gimnastike, za našeg profu!

PROFESOR: Ajde, gubite se na spavanje. Naučno je propisano svakom organizmu osam sati spavanja.

OMLADINCI: Džek London je spavao šest i po sati. Nikoli Tesli bilo je dosta dva sata.

PROFESOR: Ajde genijalci da učite novi pravopis. Razlaz.

PETAR: (drži MISU i VERICU): Družo, ove da uhapsi jer su kaljali prostor pred velikim likom.

PAVLE: Svi smo mi sedeli po klupama i zanimali se za astronomiju.

PETAR: GASTRONOMIJA? Ne treba nam gastronomija. Svi su recepti napisani.

PROFESOR: Ne znaju oni ni gde je veliki medved, ni gde je skorpion. Ne zna on ni gde je velika bubašvaba! Izmislio je, gad jedan, gledanje zvezda da bi ovoj slatkoj devojčici raskopčao bluzu (gleda koliko je raskopčana, džentlmenski): Dozvo-lite, gospodjice, da Vas zakopčam...

MISA: Slušaj, svinjo predrat-na, sad ćeš da vidiš da ja u mem i da pravim zvezde. (Dune ga, Profesor se srusi.)

MILICIONER: Ajde ti samon-m. (Verici) Podji i ti. (Vodi ih).

PETAR: (Viče za njima): Tu-rite ga pod krivičnu istragu. Da vidi, baraba brigadirka, da u ovoj zemlji ima vlasti. Hoće u pristojnim kafanama da sede i pamet da nam sole. (Svetlo se sužava na PROFESORA. Mrak. Na belom platnu na zidu projek-tuje se profesorov san ili se profesor diže iz nesvesti i pantomimski izvodi sledeći scena-rio. Muziku svira neki idiotski Hindenburgov marš ili nekog Mocarta).

PROFESOROV SAN (FILM ILI PANTOMIMA)

Prvo neke lepe stvari: svet-lućaju kristali, zvezde, sazvež-dja, sve se to lepo vasioniki, vrći. Onda nailaze odlomci iz Melijesovog filma „Put na me-sec“ — debele žene — zvezde i savežđja u kičerskim haljinama sa šljokicama i svetlućavim ukrasima plove nekom, PRETA-

PANJE. Profesor ide kroz park pun ljubavnih parova koji se usrdno ljube. Profesor im stav-lja knjigu izmedju glava. Sad oboje ljube knjigu.

Jedan mladić miluje devojci grudi, profesor umeće knjigu i sada ovaj, istog zaljubljenog li-ca, nastavlja da strasno miluje knjigu.

Jednoj devojci mladić drži glavu u krilu, profesor takođe stavlja knjigu.

Deca se igraju u pesku u be-lim haljinama. Poljuvaju se ma-stilom, brljaju se blatom, plju-ju se. Profesor svima vezuje ru-ke i nose, usta im lepi flaste-rona, a, pošto zatim bezobrazno gledaju, lepi im i oči.

Za to vreme on se sav blag i međen, ljupko smeši. Andjovski. Odrancu lepi novčanice na oba oka. Spazi petnaestogodiš-nju devojčicu odvođi je kao U-bica M, skida je gola i umota-va je u zavojce tako da dobije ravne grudi, obuče joj pantalo-ne i košulju, veže oko njosa kamu i ona otrči stazom kao de-čak. (PROFESOR se budji).

PROFESOR: Uh, ala me je odalomio ovaj momak. Uvek sam govorio da sport treba izbaciti iz nastave. Ajde Petre namesti mi vilicu, ti si nesvršen zubar.

PETAR: To su ti rezultati va-še reformisane škole. Uče ih da MISLE i da boksuju! Ako mi njih sad ne pritegnem ima da nas posle isekaju na rezance i pretvore u stočnu hranu!

PROFESOR: Iver ne pada da-leko od klade! Ako mi njih ne pojedemo za doručak, oni će nas ručati sa majonezom i senfom.

PAVLE: Da, senf. Sutra će ovde biti veselo. Prodavače se na uglovima viršle sa pivom, svirače rok i svi će igrati na trange-frange.

PETAR: Ne! Nismo se borili za to da se ljudi raspušteno ce-rekaju i neodgovorno vesele.

PROFESOR: Tako je!

PAVLE: Da nećeš da im svi-raš Drugi koncert za gudače od Rahmanjinovih ili nedajbože, Hendlovog Masitju?

PROFESOR: Tako je!

PETAR: Sutranji dan najve-ći je dan u životu ovoga grada. (Govori sa religioznim ushiće-njem i tako sasvim pogrešno anticipira ono što će se sutra desiti).

Ovaj grad dobija svog prvog pravog građanina, moćnu bron-zanu spodobu koja očitava snagu i neumoljivost budućnosti!

To je likovita figura (uzrujava se) koja donosi mir mojim ras-komadanim živcima, taj stražar morala, taj policajac bezbednos-ti!

PROFESOR: Taj slatki ek-stra-kt naših snova. Taj čovek o-slobodjen ljubavi i drugih ži-votnih nagona koji nas, bedne obične stvorove, muče, vršljaju po nama, igraju rok i strip u nama...

PAVLE: (ironično): Ajdemo na spavanje. Treba da poštuemo medicinske propise.

PROFESOR: Tako je!

PETAR: Spremio sam za sut-ra moćan vaspitni govor. (Od-laze).

Drugovi građani i drugarice žene! U ovom svetlom trenutku naše napaćene istorije skunili smo se ovde, sećajući se Kulina Bana i slavnih istorijskih dana, na ovom mestu...

ZAVESA. KRAJ DRUGOG ČINA

KRATAK SADRŽAJ „NOVOG ČO-VEKA NA CVETNOM TRGU“

I čin: Najavljuje se za sutra otkrivanje spomenika Novom čoveku. Građanstvo se pita na koga li će da liči?

III čin: Prilikom otkrivanja spomenika ispostavi se da spomenika nema. Petar-dogmatik odmah poludi i popne se na postolje da narod ne bi ostao bez ideala. A gde je spomenik? Ukrali ga omladinci da trampe za Vericu i Mišu. A gde su Verica i Miša? Oni su stvorili Novog čoveka. Uzimaju drugu PAV-la i drugaricu Ružu za kumove. Hor omladinaca podravlja stvaranje Novog čoveka. Tome kontrira crni hor negativaca koji se popeo na postolje. KRAJ. Svi pevaju i koračaju u budućnost sa publikom.

Raša POPOV
Dušan MAKAVEJEV